

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2006. gada 6. jūlijā *

Lieta C-154/05

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Rechtbank te Amsterdam* (Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2005. gada 4. aprīlī un kas Tiesā reģistrēts 2005. gada 6. aprīlī, tiesvedībā

J. J. Kersbergen-Lap,

D. Dams-Schipper

pret

Raad van Bestuur van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen.

* Tiesvedības valoda — holandiešu.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ross [*A. Rosas*], tiesneši J. Malenovskis [*J. Malenovský*], Ž. P. Puisošē [*J.-P. Puissechet*] (referents), E. Borgs-Bartets [*A. Borg Barthet*] un A. O'Kifs [*A. Ó Caoimh*],

ģenerāladvokāte J. Kokote [*J. Kokott*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- J. J. Kersbergena-Lapa [*J. J. Kersbergen-Lap*],
- *Raad van Bestuur van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen* [Darba ņēmēju sociālās apdrošināšanas iestādes valde] vārdā — I. F. Pardāns [*I. F. Pardaán*], pārstāvis,
- Nīderlandes valdības vārdā — H. H. Sevenstere [*H. G. Sevenster*], pārstāve,
- Somijas valdības vārdā — A. Gimareša-Purokoski [*A. Guimaraes-Purokoski*], pārstāve,

- Apvienotās Karalistes valdības vārdā — S. Nvokolo [*S. Nwaokolo*], pārstāve, kam palīdz E. Šarpstone [*E. Sharpston*], QC,

- Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — D. Martins [*D. Martin*] un P. van Nufels [*P. van Nuffel*], pārstāvji,

ņemot vērā lēmumu, kas pieņemts pēc ģenerālvokātes uzklaušīšanas, izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 4. panta 2.a punktu, 10.a pantu un IIa pielikumu Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulā (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, kas grozīta un atjaunināta ar Padomes 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97 (OV 1997, L 28, 1. lpp.), kuru groza Padomes 1999. gada 8. februāra Regula (EK) Nr. 307/1999 (OV L 38, 1. lpp.; turpmāk tekstā — “Regula Nr. 1408/71”).

- 2 Šis lūgums iesniegts divās tiesvedībās starp, pirmkārt, Kersbergenu-Lapu un, otrkārt, Damsu-Šiperi [*Dams-Schipper*] un *Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen* (Darba ņēmēju sociālās apdrošināšanas iestāde, turpmāk tekstā — “DSAI”) *Raad van*

Bestuur (valde) par tās atteikšanos viņām ārpus Nīderlandes teritorijas piešķirt pabalstu saskaņā ar 1997. gada 24. aprīļa Likumu par jauniešu invalīdu apdrošināšanu darba nespējas gadījumam (*Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten, Stb. 1997, Nr. 177*; turpmāk tekstā — “Likums par jauniešu darba nespēju”).

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

- 3 Regulas Nr. 1408/71 1. pantā ir noteikts:

“Šajā regulā:

- a) “darbinieks” un “pašnodarbināta persona” attiecīgi nozīmē:
- i) jebkuru personu, kas obligāti vai brīvprātīgi ir apdrošināta pret viena vai vairāku veidu gadījumiem, uz kuriem attiecas darbinieku vai pašnodarbināto personu sociālā nodrošinājuma programma vai valsts civildienesta ierēdņu īpašā sistēma;

[..].”

- 4 Regulas Nr. 1408/71 2. panta 1. punktā ir noteikts, uz kādām personām tā attiecas:

“Šī regula attiecas uz darbiniekiem vai pašnodarbinātām personām un uz studentiem, uz kuriem attiecas vienas vai vairāku dalībvalstu tiesību akti un kuri ir kādas dalībvalsts pilsoņi, [..] kā arī viņu ģimenes locekļ[iem] vai viņus kā apgādniekus zaudējuš[iem] ģimenes locekļ[iem].”

- 5 Regulas Nr. 1408/71 4. pantā ar nosaukumu “Jautājumi, uz kuriem attiecas šī regula” ir noteikts:

“1. Šī regula attiecas uz visiem tiesību aktiem, kuri skar šādas sociālā nodrošinājuma jomas:

a) slimības un maternitātes pabalsti;

b) invaliditātes pabalsti, to skaitā pabalsti, kuru uzdevums ir saglabāt vai uzlabot pelnītspēju;

[..].

2. Šo regulu piemēro visām vispārīgajām un īpašajām sociālā nodrošinājuma sistēmām, kuras var būt gan saistītas ar iemaksām, gan nesaistītas, un sistēmām, kas paredz darba devēja vai kuģa īpašnieka atbildību attiecībā uz 1. punktā minētajiem pabalstiem.

2.a Šī regula attiecas arī uz īpašiem, uz iemaksām nebalstītiem [speciāliem ar iemaksām nesaistītiem] pabalstiem, kuri paredzēti tiesību aktos vai sistēmās, kas nav 1. punktā minētās vai kas ir izslēgtas ar 4. punktu, gadījumos, kad šādi pabalsti ir domāti:

a) vai nu lai nodrošinātu papildu segumu, aizvietojuuma segumu vai paligsegumu pret riska veidiem, ko aptver 1. punkta a) līdz h) apakšpunktā paredzētās sociālā nodrošinājuma jomas, vai arī

b) vienīgi kā konkrētā invalīdu aizsardzība.

[..]

4. Šo regulu nepiemēro attiecībā uz sociālo [..] palīdzību [..]

[..].”

- 6 Par speciāliem ar iemaksām nesaistītiem pabalstiem, kas minēti Regulas Nr. 1408/71 4. panta 2.a punktā, minētās regulas 10.a panta 1. punktā ir paredzēts:

“Neskatoties uz 10. panta un III sadaļas noteikumiem, personām, uz kurām attiecas šī regula, īpašos, uz iemaksām nebalstītos skaidrās naudas pabalstus, kas minēti 4. panta 2.a punktā, piešķir vienīgi tās dalībvalsts teritorijā, kurā tās dzīvo, saskaņā ar šīs valsts tiesību aktiem, ja šādi pabalsti ir uzskaitīti IIa pielikumā. Šos pabalstus piešķir dzīvesvietas iestāde uz šīs iestādes rēķina.”

- 7 IIa pielikuma J daļā kā speciāli ar iemaksām nesaistīti pabalsti ir kvalificēti pabalsti, ko Nīderlandē saskaņā ar Likumu par jauniešu darba nespēju piešķir jauniešiem invalīdiem darba nespējas dēļ.

Valsts tiesiskais regulējums

- 8 Nīderlandē ir vairāki apdrošināšanas veidi darba nespējas gadījumam.
- 9 1966. gada 18. februāra Likums par apdrošināšanu darba nespējas gadījumam (*Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, Stb. 1966, Nr. 84*; turpmāk tekstā — “Darba nespējas likums”) paredz darbinieku apdrošināšanu pret risku zaudēt darbu ilgstošas darba nespējas dēļ. Šo apdrošināšanu finansē no iemaksām, ko darba devēji veic par darba algu, ko tie pārskaita saviem darbiniekiem. Lai saņemtu Darba nespējas likumā paredzēto pabalstu, darba ņēmējam ir jābūt apdrošinātam laikā, kad iestājusies darba nespēja.

- 10 Turklāt līdz 1998. gada 1. janvārim ar 1975. gada 11. decembra Likumu par vispārēju apdrošināšanu darba nespējas gadījumam (*Algemene Arbeidsongeschiktheidswet, Stb. 1975*, Nr. 674; turpmāk tekstā — “Vispārējās apdrošināšanas likums”) bija izveidota vispārēja obligāta visu iedzīvotāju apdrošināšana pret ilglaicīgas darba nespējas radīto finansiālo risku.
- 11 Sākot ar 1998. gada 1. janvāri, Vispārējās apdrošināšanas likums tika aizstāts, pirmkārt, ar 1997. gada 24. aprīļa Likumu par pašnodarbinātu personu apdrošināšanu darba nespējas gadījumam (*Wet arbeidsongeschiktheids-verzekering zelfstandigen, Stb. 1997*, Nr. 176), kas attiecās uz pašnodarbinātām personām, un, otrkārt, ar Likumu par jauniešu darba nespēju, kurā bija paredzēts pasargāt jauniešus invalīdus no ilglaicīgas darba nespējas radītā finansiālā riska.
- 12 Likumā par jauniešu darba nespēju ir paredzēts minimāls pabalsts jauniešiem, kurus jau pirms iesaistīšanās darba tirgū ir skārusi pilnīga vai daļēja ilglaicīga darba nespēja. Par jauniešiem invalīdiem tiek uzskatīti iedzīvotāji, kuri ir darba nespējīgi, jau sasniedzot septiņpadsmit gadu vecumu, vai kuri, ja viņi par tādiem kļuvuši vēlāk, ir studējuši vismaz sešus mēnešus gadā tieši pirms dienas, kurā radusies darba nespēja. Pabalstu nevar saņemt pirms astoņpadsmit gadu sasniegšanas.
- 13 Uz Likuma par jauniešu darba nespēju pamata saņemtā pabalsta apmērs ir atkarīgs no darba nespējas apmēra, un pilnīgas darba nespējas gadījumā tas var sasniegt 70 % no likumā noteiktās minimālās algas. Tiesības uz šo pabalstu nav atkarīgas no prēmijas vai iemaksas veikšanas. Tās arī nav atkarīgas no saņēmēja personīgajiem līdzekļiem, bet šo pabalstu tomēr var samazināt, ja personai ir algots darbs vai tas pārklājas ar citiem darba nespējas pabalstiem.

- 14 Likumā par jauniešu darba nespēju paredzēto pabalstu pārskaita *Arbeidsongeschiktheidsfonds jonggehandicapten* (Jauniešu invalīdu darba nespējas fonds) un, piemērojot šī likuma 64. panta a) daļu, to finansē valsts kase.
- 15 Atšķirībā no Vispārējās apdrošināšanas likuma, kurā nebija paredzēti nekādi ierobežojumi, Likumā par jauniešu darba nespēju paredzētā pabalsta izmaksāšana ārpus valsts teritorijas nav iespējama. Likuma par jauniešu darba nespēju 17. panta 1. punktā faktiski ir noteikts, ka "tiesības uz darba nespējas pabalstu izbeidzas [...] nākamā mēneša pirmajā dienā, kopš jauniešs invalīds pārcēlies uz dzīvi ārpus Nīderlandes".
- 16 Likuma par jauniešu darba nespēju 17. panta 7. punktā tomēr DSAI ir atļauts atkāpties no šīs normas, ja tiesību uz pabalstu liegšana būtu "ļoti netaisnīga". Lēmumā par vadlīnijām, kas piemērojamas, saglabājot Likumā par jauniešu darba nespēju paredzēto pabalstu, ja tā saņēmējs dodas uz ārzemēm (*Beleidsregels voortzetting Wajong-uitkering buiten Nederland, Stcrt. 2003, Nr. 84*), kas stājies spēkā 2003. gada 2. maijā, DSAI *Raad van Bestuur* precizēja, ka jēdziens "ļoti netaisnīgs" ir paredzēts, pirmkārt, gadījumam, kad jauniešim invalīdam ir svarīgi iemesli apmesties uz dzīvi ārpus Nīderlandes un, otrkārt, jāuzskata, ka pārtraukšana maksāt šo pabalstu viņam būtiski kaitēs. Par svarīgiem iemesliem īpaši uzskata noteikta ilguma ārstēšanos, integrācijas iespējas paveroša darba piedāvājuma pieņemšanu vai nepieciešamību doties līdz personām, no kurām jauniešs invalīds ir atkarīgs, ja šīm personām ir jādodas prom no Nīderlandes.

Pamata prāva un prejudiciālais jautājums

- 17 Kersbergena-Lapa, dzimusi 1964. gada 15. janvārī, un Damsa-Šipere, dzimusi 1970. gada 19. janvārī, ilglaicīgi ir darba nespējīgas no 80 līdz 100 % apmērā. Darba

nespējas pabalsts viņām bija piešķirts pirms 1998. gada, pamatojoties uz Vispārējās apdrošināšanas likumu. 1998. gada 1. janvārī šis pabalsts tika pārvērst par pabalstu, kas piešķirts uz Likuma par jauniešu darba nespēju pamata. 2002. gadā Kersbergena-Lapa apmetās uz dzīvi Francijā, bet Damsa-Šipere Vācijā. Pēc pārceļšanās DSAI viņām abām beidza izmaksāt pabalstu.

- 18 Kersbergena-Lapa un Damsa-Šipere iesniedza sūdzības par šiem lēmumiem. Abos gadījumos DSAI *Raad van Bestuur* sūdzību atzina par nepamatotu un noteica, ka abas ieinteresētās personas nevarēja pamatoties uz to, ka šāda situācija būtu “ļoti netaisnīga”.
- 19 Gan Kersbergena-Lapa, gan Damsa-Šipere par šiem lēmumiem cēla prasības *Rechtbank te Amsterdam* [Amsterdamas apgabaltiesā].
- 20 Šī tiesa nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai Likumā par jauniešu darba nespēju paredzētais pabalsts, kas norādīts Regulas Nr. 1408/71 IIa pielikumā, ir speciāls ar iemaksām nesaistīts pabalsts, kas norādīts Regulas Nr. 1408/71 4. panta 2.a punktā, tā ka tādām personām kā prasītājas pamata prāvā ir jāpiemēro tikai minētās regulas 10.a pantā ieviestais koordinācijas noteikums un attiecīgo pabalstu nevar saņemt personas, kas dzīvo ārpus Nīderlandes?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 21 Tikai iesniedzējtiesa var noteikt, kādus jautājumus tā vēlas uzdot Tiesai. Faktiski vienīgi valsts tiesas, kas izskata lietu un kam jāpieņem tiesas nolēmums, ņemot vērā attiecīgās lietas īpatnības, var novērtēt, cik vajadzīgs sprieduma pieņemšanai ir prejudiciālais nolēmums un kāda ir Tiesai uzdodamo jautājumu nozīme (šajā sakarā skat. 1997. gada 27. februāra spriedumu lietā C-220/95 *Van den Boogaard*, *Recueil*, I-1147. lpp., 16. punkts; 1997. gada 20. marta spriedumu lietā C-295/95 *Farrell*, *Recueil*, I-1683. lpp., 11. punkts; 1999. gada 16. marta spriedumu lietā C-159/97 *Castelletti*, *Recueil*, I-1597. lpp., 14. punkts, un 2003. gada 8. maija spriedumu lietā C-111/01 *Gantner Electronic*, *Recueil*, I-4207. lpp., 34. punkts).
- 22 Tomēr Kersbergena-Lapa, noslēdzot savus apsvērumus, Tiesai uzdod jautājumus, kas nav minēti valsts tiesas lēmumā par prejudiciālā jautājuma uzdošanu, un papildu apsvērumos tos papildina ar citiem jautājumiem. Ņemot vērā iepriekšējā punktā minēto, jautājumi, kas pārsniedz valsts tiesas uzdoto jautājumu apmēru, nav jāizskata.
- 23 Uzdodot prejudiciālo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Likumā par jauniešu darba nespēju paredzētais pabalsts, kas minēts Regulas Nr. 1408/71 IIa pielikumā, ir speciāls ar iemaksām nesaistīts pabalsts minētās regulas 4. panta 2.a punkta izpratnē, tā ka tādu personu kā prasītājas pamata prāvā situāciju regulē tikai šīs pašas regulas 10.a pantā izveidotā koordinācijas sistēma un tādējādi minēto pabalstu var saņemt tikai persona, kas pastāvīgi dzīvo Nīderlandē.

- 24 Prasītājām pamata prāvā Regula Nr. 1408/71 ir piemērojama tiktāl, ciktāl uz viņām attiecas Nīderlandes sociālā nodrošinājuma sistēma un tām kā apdrošinātām personām būtu tiesības uz darba nespējas pabalstu, ja viņas dzīvotu šīs dalībvalsts teritorijā (skat. pēc analogijas it īpaši 1979. gada 31. maija spriedumu lietā 182/78 *Pierik, Recueil*, 1977. lpp., 4. punkts, un 1992. gada 10. marta spriedumu lietā C-215/90 *Twomey, Recueil*, I-1823. lpp., 13. punkts).
- 25 Regulas Nr. 1408/71 10.a pantā paredzētās normas, ar kurām izdarīta atkāpe no nosacījuma, ka sociālās nodrošināšanas pabalsti ir izmaksājami ārpus valsts teritorijas, ir jāinterpretē stingri. Šī norma var attiekties tikai uz pabalstiem, kas atbilst šīs regulas 4. panta 2.a punkta nosacījumiem, proti, pabalstiem, kuri ir gan speciāli un nav saistīti ar iemaksām, gan ir minēti šīs regulas IIa pielikumā (šajā sakarā skat. 2001. gada 8. marta spriedumu lietā C-215/99 *Jauch, Recueil*, I-1901. lpp., 21. punkts).
- 26 Kā norādīts šī sprieduma 7. punktā, Likumā par jauniešu darba nespēju paredzētais pabalsts atrodas Regulas Nr. 1408/71 4. panta 2.a punktā minēto speciālo ar iemaksām nesaistīto pabalstu sarakstā, kas ietverts šīs regulas IIa pielikumā.
- 27 Tādējādi atliek izvērtēt, pirmkārt, vai attiecīgais pabalsts ir speciāls pabalsts un tiek izmaksāts kā papildu, aizvietošana vai palīdzības pabalsts gadījumos, kas atbilst vienai vai vairākām no Regulas Nr. 1408/71 4. panta 1. punktā minētajām sociālās nodrošināšanas jomām, un, otrkārt, vai šis pabalsts nav saistīts ar iemaksām.

Par Likumā par jauniešu darba nespēju noteiktā pabalsta speciālo raksturu

Lietas dalībnieku argumenti

- 28 DSAI, visas valdības, kas iesniegušas apsvērumus, kā arī Eiropas Kopienu Komisija uzskata, ka Regulas Nr. 1408/71 4. panta 2.a punktā minētie speciālie pabalsti ir jaukta veida pabalsti.
- 29 Iepriekš minētās personas, kas iestājušās lietā, izņemot Apvienoto Karalisti, kas nav precīzi formulējusi, kāds ir pabalsta statuss, uzskata, ka Likumā par jauniešu darba nespēju paredzētajam pabalstam ir raksturīgas jauktu pabalstu iezīmes. No vienas puses, tas piederot pie sociālā nodrošinājuma, jo atbilstoši šajā jomā piemērojamiem piešķiršanas kritērijiem personām, kuras skāris noteikts gadījums (darba nespēja), tas parasti pienākas kā sociālā nodrošinājuma pabalsts, un, no otras puses, sociālajai palīdzībai, jo tas nav atkarīgs no nodarbinātības vai iemaksu veikšanas perioda un ir paredzēts, lai novērstu trūkumu, nodrošinot jauniešiem invalīdiem iztikas minimumu. Šāds pabalsts vienmēr esot cieši saistīts ar attiecīgās valsts sociāli ekonomisko situāciju un, tā kā tas tiek aprēķināts uz Nīderlandes minimālās algas pamata, tā apmērā tiek ņemts vērā dzīves līmenis šajā dalībvalstī.

Tiesas vērtējums

- 30 Speciāls pabalsts Regulas Nr. 1408/71 4. panta 2.a punkta izpratnē ir definējams atkarībā no mērķa, kam tas domāts. Tam ir jābūt sociālā nodrošinājuma pabalsta aizstājējam vai papildinājumam un kā sociālai palīdzībai, kas pamatojama ar

ekonomiskiem un sociāliem iemesliem, kā arī ar objektīvu kritēriju palīdzību noteiktam tiesiskajā regulējumā (skat. 2004. gada 29. aprīļa spriedumu lietā C-160/02 *Skalka, Recueil*, I-5613. lpp., 25. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 31 Kā uzsvērusi Nīderlandes valdība, Likumā par jauniešu darba nespēju paredzētais pabalsts ir aizstājošs pabalsts personām, kas neatbilst apdrošināšanas kritērijiem invaliditātes pabalsta saņemšanai Regulas Nr. 1408/71 4. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē. Tā kā tas nodrošina minimālus ienākumus sociāli neaizsargātai grupai (jauniešiem invalīdiem), Likumā par jauniešu darba nespēju paredzētajam pabalstam ir sociālās palīdzības raksturs, ko attaisno ekonomiski un sociāli apsvērumi. Turklāt tā piešķiršana ir balstīta uz objektīviem, likumā noteiktiem kritērijiem.
- 32 Runājot par to, ka attiecīgais pabalsts tiek piešķirts, neizpētot ieinteresēto personu vajadzības vai līdzekļus, Komisija norādījusi, ka lielākajai daļai jauniešu invalīdu, ja viņi nesaņemtu šo pabalstu, nebūtu pietiekamu iztikas līdzekļu.
- 33 Turklāt minētais pabalsts ir cieši saistīts ar Nīderlandes sociāli ekonomisko situāciju, jo tas ir atkarīgs no minimālās algas un dzīves līmeņa šajā dalībvalstī. Tiesa jau ir atzinusi, ka pabalstus, kas ir cieši saistīti ar sociālo vidi, var piešķirt ar nosacījumu, ka personai jādzīvo kompetentās iestādes valstī (šajā sakarā skat. 1988. gada 27. septembra spriedumu lietā 313/86 *Lenoir, Recueil*, 5391. lpp., 16. punkts; 1997. gada 4. novembra spriedumu lietā C-20/96 *Snares, Recueil*, I-6057. lpp., 42. punkts, un 2001. gada 31. maija spriedumu lietā C-43/99 *Leclere un Deaconescu, Recueil*, I-4265. lpp., 32. punkts).
- 34 No tā izriet, ka Likumā par jauniešu darba nespēju paredzētais pabalsts ir jākvalificē kā speciāls pabalsts Regulas Nr. 1408/71 izpratnē.

Par to, vai Likumā par jauniešu darba nespēju paredzētais pabalsts nav saistīts ar iemaksām

- 35 DSAI, visas valdības, kas iesniegušas apsvērumus, un Komisija uzskata, ka Likumā par jauniešu darba nespēju paredzētais pabalsts nav saistīts ar iemaksām.
- 36 Izšķirošais kritērijs šajā jomā ir attiecīgā pabalsta faktiskais finansēšanas veids (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Jauch*, 32. un 33. punkts). Tiesai jāpārbauda, vai finansējums tieši vai netieši nāk no sociālajām iemaksām vai no valsts līdzekļiem.
- 37 Līdzekļi, kas nepieciešami, lai finansētu pabalstu, kas izmaksājams, piemērojot Likumu par jauniešu darba nespēju, nāk no valsts kases un tātad valsts budžeta. Turklāt šī pabalsta piešķiršana nav atkarīga no nosacījuma, ka tā saņēmējam ir jābūt tiesībām arī uz kādu citu, ar iemaksām saistītu sociālā nodrošinājuma pabalstu. Ņemot vērā šo saņēmēju kategoriju, vairs nepastāv jautājums par netiešu finansējumu no iemaksām.
- 38 Tādējādi ir konstatēts, ka Likumā par jauniešu darba nespēju paredzētais pabalsts nav balstīts uz iemaksām Regulas Nr. 1408/71 4. panta 2.a punkta izpratnē.

Par iegūtu tiesību aizskārumu

Lietas dalībnieku argumenti

- 39 Kersbergena-Lapa apgalvo, ka Regulas Nr. 1408/71 10.a panta noteikumu, ka pabalstu nevar izmaksāt ārpus valsts teritorijas, nevar piemērot tiem, kuri uz Vispārējās apdrošināšanas likuma pamata pabalstu saņēmuši pirms 1998. gada. Tas aizskarot jau iegūtas tiesības.

- 40 Faktiski laikā, kad 1998. gadā stājās spēkā Likums par jauniešu darba nespēju un tajā paredzētais pabalsts tika iekļauts Regulas Nr. 1408/71 IIa pielikumā kā speciāls ar iemaksām nesaistīts pabalsts, prasītājas pamata prāvā saņēma Vispārējās apdrošināšanas likumā paredzēto jauniešu invalīdu pabalstu, kam nebija ierobežojumu saistībā ar izmaksāšanu ārpus valsts teritorijas.

Tiesas vērtējums

- 41 Bez nepieciešamības izvērtēt, vai ar Likumā par jauniešu darba nespēju paredzēto pabalstu faktiski ir domāts tas pats Vispārīgās apdrošināšanas likumā paredzētais pabalsts ar citu nosaukumu, persona, kas atrodas tādā situācijā kā prasītājas pamata prāvā, pretēji Kersbergenas-Lapas apgalvotajam nevar pamatoties uz iegūtu tiesību neaizskaramības principu, lai saņemtu pamata prāvā apstrīdēto pabalstu, lai arī tās dzīvesvieta ir ārpus Nīderlandes teritorijas.
- 42 Tā kā tiesiskās drošības princips liedz regulu piemērot ar atpakaļejošu spēku, neatkarīgi no tā, vai tāda piemērošana ieinteresētajai personai būtu labvēlīga vai nelabvēlīga, šis princips noteic, ka visas faktiskās situācijas principā, ja nav skaidri paredzēts pretējais, ir jānovērtē, ņemot vērā attiecīgajā brīdī spēkā esošās tiesību normas (1978. gada 12. oktobra spriedums lietā 10/78 *Belbouab*, *Recueil*, 1915. lpp., 7. punkts). Lai gan jaunais likums attiecas tikai uz nākotni, tas, izņemot atkāpes, ir piemērojams agrākā likuma spēkā esamības laikā radušos situāciju sekām, kas iestājušās vēlāk (šajā sakarā skat. 1978. gada 15. februāra spriedumu lietā 96/77 *Bauche* un *Delquignies*, *Recueil*, 383. lpp., 48. punkts; 1978. gada 25. oktobra spriedumu lietā 125/77 *Koninklijke Scholten-Honig* un *De Bijenkorf*, *Recueil*, 1991. lpp., 37. punkts; 1981. gada 5. februāra spriedumu lietā 40/79 *P./Komisija*, *Recueil*, 361. lpp., 12. punkts; 1986. gada 10. jūlija spriedumu lietā 270/84 *Licata*/ Ekonomikas un sociālo lietu komiteja, *Recueil*, 2305. lpp., 31. punkts, un 2002. gada 7. februāra spriedumu lietā C-28/00 *Kauer*, *Recueil*, I-1343. lpp., 20. punkts).

- 43 Pamata lietā Likuma par jauniešu darba nespēju spēkā stāšanās un tā iekļaušana Regulas Nr. 1408/71 IIa pielikumā notika, pirms prasītājas pamata prāvā pārcēlās uz dzīvi ārpus Nīderlandes teritorijas. Tā kā it īpaši Padomes 1998. gada 4. jūnija Regulā Nr. 1223/98, ar ko groza Regulu Nr. 1408/71 un Regulu (EEK) Nr. 574/72, ar kuru nosaka izpildes kārtību Regulai Nr. 1408/71 (OV L 168, 1. lpp.), nav ietverts pārejas noteikums, kas paredzētu pretējo, tiesiskās sekas (tas, vai Likumā par jauniešu darba nespēju paredzēto pabalstu var izmaksāt ārpus valsts teritorijas), kas radušās šīs faktiskās situācijas rezultātā (apmešanās uz dzīvi ārpus Nīderlandes), tādējādi ir jāizvērtē, ņemot vērā normas, kas bija piemērojamas brīdī, kad radās šī faktiskā situācija, un tāpat, ņemot vērā jaunus noteikumus.
- 44 Tādējādi uz uzdoto jautājumu jāatbild, ka Likumā par jauniešu darba nespēju paredzētais pabalsts ir speciāls ar iemaksām nesaistīts pabalsts Regulas Nr. 1408/71 4. panta 2.a punkta izpratnē, tā ka ir jāpiemēro tikai šīs regulas 10.a pantā ietvertais koordinācijas noteikums un minētais pabalsts nav izmaksājams personām, kas dzīvo ārpus Nīderlandes.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 45 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

1997. gada 24. aprīļa Likumā par jauniešu invalīdu apdrošināšanu darba nespējas gadījumam (*Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten*) paredzētais pabalsts ir speciāls ar iemaksām nesaistīts pabalsts atbilstoši 4. panta 2.a punktam Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulā (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, kas grozīta un atjaunināta ar Padomes 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97, kuru groza Padomes 1999. gada 8. februāra Regula (EK) Nr. 307/1999, tā ka ir jāpiemēro tikai šīs regulas 10.a pantā ietvertais koordinācijas noteikums un minētais pabalsts nav izmaksājams personām, kas dzīvo ārpus Nīderlandes.

[Paraksti]